

208. Mas d'en Pedro

Pedro, mas d'en	Fitxa 0208	Codi 1.03.01	Mun. 0.02.17	Cubelles	0.01.43	Llistat. Inclou el torrent
------------------------	-------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------------	-----------------------------------

NOTA: En la cronologia també s'inclou la torre d'en Pedro que hi havia en el castell de Cubelles.

Bibliografia

El **mas d'en Pedro** són dos edificis separats, els dos amb baluard. De tipus "abigarrat", un d'ells té teulada de quatre vessants. Relotge de sol. És una de les més boniques del municipi. Quan va restaurar la segona masia, el propietari en va dir "mas del Mar" (Arxiu Pau ROIG).

Mas d'en Pedro. Dues masies, l'una amb dos habitatges i l'altra amb un. Aquesta darrera del Pere Roig, la van comprar el 1920 els Marsé. Abans, el masover era Pere Piñol, després la mateixa família Marsé. El 1957 la van vendre a Santaaulàlia, i encara ho és. Els Marsé la van restaurar i van posar-hi el rellotge de sol.

L'altra masia era del Sr. Alfred, amb dos masovers: Artigas i Joan Ferrer (Cal Genet). Fou herència de la primera esposa d'en Ferrer Pi i encara ho és (Festa Major de Cubelles 1989, amb foto).

Bella masia situada dalt d'un turonet del ponent de Cubelles, al llinar del terme de Cunit, prop de la carretera. És una de les més vistoses del municipi, si bé molt restaurada. Dos edificis formen el caseriu. El principal, de tipus basilical, té un rellotge de sol a la façana, i serva arcades ogivals i una premsa doble de l'any 1775 a l'interior. Fa anys, el mas d'en Pedro és el cor d'una urbanització i ara és el Centre d'Educació Ambiental i Escola del Mar.

Els Pedro són notícia des del segle XV, però el mas no es documenta amb aquest nom fins l'any 1611 (afegit: en realitat és 1616), i existeix la possibilitat (afegit: gairebé segur) de dir-se mas d'en Clariana (1575), de Pere Pedro de 1593 a 1608. la presència d'un pastor a la masia (1590 i 1704), confirma l'activitat ramadera dels Pedro, que es relacionaven amb els Rovirosa de Rocacrespa en el tracte de ramats d'ovelles (1731/1755).

Per què el cognom Pedro i no Pedró? Ho desconeixem, però a Cubelles encara hi ha Pedros. Es vol justificar la manca de l'accent perquè antigament no s'usava en els documents. Nosaltres hem observat l'exclusivitat de la "e" en el cognom des del segle XV, mentre que quan es documenta un nom de lloc dit "pedró", el topònim gairebé sempre apareix grafiat amb "a", és a dir, escrit "padró". Exemples d'aquests darrers són el "Padró" de Cunit (1593) i el "Padró" de la Geltrú (1410-1922) ("Masies del Garraf" 2, 94, 2000).

L'any 1966 una urbanització portava el nom de VALPARAISO, situada a Cunit, al costat del mas Guineu.

De fet forma part de la urbanització La Gaviota, però a llevant hi ha la del Parc de Cubelles (Plànol Comercial 2004).

Urbanització MAS D'EN PEDRO (II Caminada Popular de Cubelles 1992).

Esments a la Història de Cubelles, pàg. 22, 71, 74, 75, 80, 82 i 100.

Torrent del Mas d'en Pedro (Talaia, abril 1972).

L'Escola del mar Mas d'en Pedro (La nostra mar 1996, pàg. 56): Masia construïda als voltants del 1700, és de planta basilical. Límits: nord, **fondo del mas d'en Pedro**; ponent, **torrent del mateix nom**; migdia l'antic estanyot del mas (també dit pèlag) i les Salines; llevant, mas Guineu i mas Peirot. Tenen un molí fariner, premsa, cups i celler.

Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 29.

Adreça: Carrer Lloret. Època: Probablement del segle XVI (arc apuntat). Ús: Centre d'educació ambiental.

El Mas d'en Pedro. Grup d'Estudis Cubellencs. Amics del Castell, a Quaderns de Patrimoni del Garraf, núm. 4, abril 2006, pàg. 11.

Torrent d'en Pedro, límit de Cunit amb Cubelles (Plànol urbà de Cunit 1998, plegat).

Homònims

A Vilafranca, l'any 1634, hi havia un francès pagès que es deia Pere Pedro (MASSANELL, Gran Penedès, 31, 5).

Cronologia

1497. Fogatge: "En **Pedro**" viu en la quadra de Segur (pàg. 216).

NOTA: És la primera notícia d'aquest cognom a la contrada, però no diu la casa on viu.

1515. Fogatge de la quadra de Cunit: en Girona, Gabriel Alemany i Antón **Pedro** (Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 39).

1548. Febrer. Es documenta el difunt Bartomeu Pedro, que morí en casa de la Gimeta de Gallifa (AMV, Reg. 2979).

1553. Fogatge de la quadra de Cunit: Magí Bargalló, Romeu Borrell i Pere **Pedro**" (Iglésies, pàg. 413; Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 39).

1571. Inventari de béns fet per Montserrat Torrents. Terra que tenia a llevant, la gola de la Mar Morta; a mig, en Rovira; pon. i tram, en **Pedro** (Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 39).

1582. Esment d'Antoni Pedro (Història de Cubelles, segons MIRET, 30).
1590. 1591. "Pere **Pedro**, sa muller, lo pastor" (Història de Cubelles).
NOTA: Aquí es demostra que es tractava d'una casa ramadera.
1593. Capbreu: "mas vulgarment dit den Clariana", de Pere **Pedro** de Cubelles i situat a Cunit. Afrontacions: a migdia, Pere Joan Rovirosa de Cunit; a ponent i llevant, honors de Pere Pedro; a tramuntana, dit Rovirosa part i part amb la coma Barberana (foli 10v).
NOTA: a l'any 1579 es diu que el mas d'en Clariana és de Cubelles.
1599. Març: "Pera **Pedro** del Pont, **moliner del molí de St. Pere de Cubelles** y Pera Negrell de la Creu fan treves" (AMV, Reg. 2995).
NOTA: Tenim el sobrenom d'un moliner que també es deia Pere Pedro "del Pont".
- Setembre. Joan Pedro (AMV, Reg. 2995).
1601. Agost. Pere **Pedro** (AMV, Reg. 2995)
1603. Març. Joan Pedro (AMV, Reg. 2996).
Abril. Joan Pedro (AMV, Reg. 2996).
Setembre: Contumàcia contra el **moliner de Sant Pere**, a instància de **Pedro** del Pont, moliner (AMV, Reg. 2996). NOTA: Aquest Pere Pedro del Pont ja el tenim documentat l'any 1599.
1606. 30-9. El pagès de Cubelles Pere **Pedro** arrenda casa en el poble i una vinya en les oliveres d'en Bertran (Arx. Not. 11-AHM).
1607. 3-7: Pere **Pedro** de Cubelles no entri en terra situada **sota lo molí de Sant Pere**, que és del Sr. del castell de Cubelles (AMV, Reg. 2997).
1608. 8-8. Pere **Pedro** per pagar censos de la heretat "y mas den Clariana de Cubelles" (AMV, Reg. 2998).
NOTA: Com hem vist més amunt, el mas d'en Clariana ja era d'en Pedro, però fins al 1616 la masia no portarà el seu nom.
1609. 9-6: Establiment d'Antoni **Pedro**, pagès de Cub., en una terra de Cub., "in loco dicto lo **molí de S. Pere**". Llev. camí de Cub. a mar; mig. Bartomeu Gassó; pon. "cum **resto molendini**"; cerç, Francesc Gassó (AHV, núm. 224, p. 10; Arx. Not. 27-AHM).
1611. 2-8. "mas de Juanó Pedro de Conit" (AMV, Reg. 2999).
NOTA: Aquest mas no sembla sigui el mateix, car al mateix temps hi ha Pere Pedro. Veure l'any 1616.
1616. 26-6. "axermada al **mas den Pedro**", jurat major de Cubelles (AMV, Reg. 3000).
NOTA: És el primer document que parla del mas d'en Pedro, fins ara d'en Clariana.
- 31-7. Joana Pedro, muller de Joan Pedro, pagès de Cunit, viu a València i arrenda la casa i heretat que té en la quadra. Contracte (Arx. Not. 21-AHM).
1618. Agost. Pere **Pedro** empara d'una instància (AMV, Reg. 3001).
1619. 1-3. Baldiri Pagès, clergue de Vil., ven a Antoni Torrents, mariner, el corral en el castell de Cubelles, vora la "**torre anomenada den Pedro**". Llev. Miquel Plana i Pere Pedro; mig. Montserrat Ga. . . i la viuda Scarrera; cerç, el carrer comú; pon. Scarrera (Arx. Not. 34-AHM).
1624. Abril. Toni Pedro és col·lector (AMV, Reg. 3003).
1629. 28-11. "torrentet del cap de la heretat **den Pedro**" (AMV, Reg. 3004).
Novembre. Pere **Pedro** és administrador de l'Hospital (AMV, Reg. 3004).
1632. Pere **Pedro** contra Serra del mas Vendrell (AMV, Reg. 3004).
1672. 27-8. Isidre **Pedro**, jurat de Cubelles, "possessor de **Mas Pedro**" . . en el seu testament (Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 40).
1695. 18-4. Problema del "**Mas den Pedro**" pel cobrament d'uns lloguers (Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 40).
1704. 11-12. Es cita el pastor que tanca al "**mas den Pedro**" (AMV, Reg. 3006).
NOTA: Més amunt ja hem vist que la masia era ramadera.
1725. Estadística Rústica:
Núm. 762 (anul·lat), "**Mas den Pedro**". A mig. i pon. de la masia d'en "Socias".
1726. 1729. Joan **Pedro**, a mig. del pla de Sant Pere (AHV, núm. 229, foli 115v).
1728. 30-3. Jaume Santacana, fadrí i pagès de la masia (Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 40).
1731. 26-9. Joan **Pedro** (Llibreta de Comptes de Rocacrespa, foli 4).
1732. 24-9. Joan **Pedro** (Llibreta de comptes de Rocacrespa, foli 8v).
Cadastre: extensió 27 Ha. Límits: Ca la Guineu a l'est; el Mas Pairot al nord i el camí ral al sud (Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 37).
1734. Hi vivia Joan **Pedro** de Cubelles (Llibreta de comptes de Rocacrespa).
1739. Cadastre: **Mas den Pedro**, de Maria Josepha de Badell i Llahó. A llev. Mas Guineu; a mig. el Camí Ral; al nord, Mas Pairot (Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 40).

1755. 28-3. “Lo dia 28 de Mars de 1755 he deixat un Ramat de hovellas á guany á Magí Compte del Rodell, las quals Compraren al **Mas Pedro de Cubellas**. Consistent: 88 hovellas ab 88 anyells á preu de 58 rals per Cap” (Llibreta de compres de Rocacrespa, foli 71v).
1768. Vers aquest any, el “**Mas den Pedro**” era de la quadra de Cunit (Pretensions Vilanova – Cubelles en fitacions, AMV, Reg. 2872).
1770. 8-8. Testament del masover Pere Coll (Masies de Cubelles. El Mas d’en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 41).
1779. Data del trull de fusta (Masies de Cubelles. El Mas d’en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 41).
1789. Josep **Pedro** és col·lector (Censos de Rocacrespa, foli 4).
1818. Recanació: esment del mas.
1836. 8-9. Testament de Mateu Oliva, casat amb Teresa Montaner. Deixes al seu gendre, Joan Poch i Oliva, casat amb la filla Marina (Masies de Cubelles. El Mas d’en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 41).
1847. 8-3. Testament de Joan Poch i Oliva, que fa donació al seu hereu Ciril·lo Poch i Oliva (Masies de Cubelles. El Mas d’en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 41).
1851. “**Mas den Pedro**” és dels Torrents i de Papiol de Vilanova (TOSCAS, Família i context, 46).
1887. 1888: “**mas Pedro de Cubelles**”, propietat de Josep Albet Soler (AMV, Reg. 1583, núm. 1339).
1898. 17-11. **Mas Pedro**, d’Antoni Claramunt, fabricant de tabac a Andorra (DIARI).
Compra del **Mas d’en Pedro** per Pere Escardó i Pedro, que morí l’any 1920. La masia passà al seu germà Alfred (VIDAL i URPÍ; Festa Major de Cubelles 1990).
1903. 9-8. Construcció de la carretera de Cubelles a Calafell, passant per sobre el “**Torrent del Mas d’en Pedro**”, que és límit de terme (DIARI).
- “Pelach del **mas d’en Pedro**” (DIARI 30-8-1903).
NOTA: Després també fou conegut per l’Estanyot.
1905. 13-4. En unes excavacions fetes al **Mas d’en Pedro**, ha brotat un gran cabal d’aigua (DIARI).
“Pèlag del **Mas d’en Pedro**” (DIARI 1-8-1905).
1908. 8-12. Una dona del **Mas d’en Pedro** mora mentre comprava a cal Roca del carrer del Comerç (DIARI).
1914. 3-1. Queda gelat el “pèlech del **Mas d’en Pedro**” (DIARI).
NOTA: Fou un més de molt fred (DIARI DE SITGES, 23-12-2005, pàg. 9).
1920. 17-7. Pere Escardó Pedro ven la propietat a Josep Marsé Mestre (Masies de Cubelles. El Mas d’en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 41).
1933. 17-11. Homicidi en el **Mas d’en Pedro**. A uns 300 metres morí Jaume Marcé Soler, de 21 anys, d’un tret. I ferit el pare, Josep Marcé Mestre, propietari. El parcer, Joan Alba Just, de 24 anys, de Cunit, es barallà per la llenya d’uns ametllers (DIARI 28-11-33; Masies de Cubelles. El Mas d’en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 41).
Altra versió (RAÓ, núm. 13. 2-12-1933): Un cas lamentable. En el **Mas d’En Pedro**, en la finca del rabassaire de Cunit anomenat Joan Alba. El “Paleta de Cunit”, Josep Marcer Mestre, discutí amb l’Alba, morint el fill, ferit el propietari i un fill del rabasser. Segons RAÓ núm. 14, els Marcer eren carlins.
1958. 21-2. Josep Marsé Soler i el seu germà Pere venen el mas a Aurora Urbano Colomer, fins que el 18-10-1958 aquesta el vengué a Eduard Santa – Eulàlia Blanco i a la seva muller Rosa Guarch Delmonte (Masies de Cubelles. El Mas d’en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 42).
1967. Als contorns de la urbanització PARQUE DE CUBELLAS.
1984. **Mas d’en Pedro** (Festa Major de Cubelles 1984).
1990. Emissari comú Cubelles – Cunit per la línia divisòria d’ambdós termes, per l’anomenat **torrent d’en Pedro** (DIARI 23-11-1990).
1993. Casa de colònies, després Centre d’Educació Ambiental, ara Escola del Mar. Premsa doble de l’any 1775. Arcs ogivals.
1994. Centre d’Educació Ambiental **Mas d’en Pedro** (L’HORA DEL GARRAF, 16-12-1994).
Localització de restes romanes (Gran Penedès núm. 42, desembre 1994, 18).
1996. Estudi del projecte de canalització del **torrent d’En Pedro** que separa províncies i municipis (DIARI 18-10-1996).
1997. 14-11. Hi viu Pere VIVES, tel. 8950908 i 4237317.
“Estanyot del **Mas d’en Pedro**”, a la ratlla del terme de Cunit (El mar, el viatge romàntic, 1997, 21).
NOTA: Aquest estany és el pèlag d’anys passats.
1998. Centre d’educació ambiental en una antiga masia del segle XV situada a la urbanització la Gaviota. Pel **Mas d’en Pedro** hi ha passat més de 3000 escolars, unes 30 escoles per any (DIARI 24-4-1998, 37, amb foto).
Mas d’en Pedro. Centre d’Educació Ambiental. Viu el mar i el món mariner. Carrer Lloret, 6, Cubelles (Guia del Garraf, 1998).
L’Associació de Veïns de La Gaviota denuncia que el **torrent d’en Pedro** està taponat per les obres de l’autopista (DIARI 9-4-1998, 41).

La Gaviota vol que la Generalitat canalitzi el **Torrent d'en Pedro**. El projecte de canalització és de l'any 1993 i està aturat (DIARI 18-9-1998, 42).

- 1999. **Mas d'en Pedro** (Les masies i l'entorn, a El Full núm. 76, maig 1999).
- 2001. "Estanyot del **mas d'en Pedro**" (La nostra mar 2001, 17, plànol).
- 2003. Es canalitza el **Torrent d'en Pedro**. Poden estar acabades les obres el gener 2004, car van començar el setembre passat. Aquesta 1ª fase va de l'autopista fins a la carretera C-31. La 2ª fase fins a mar es farà després (DIARI 17-10-2003, 45).
- 2004. Centre d'Educació Ambiental **Mas d'en Pedro** de Cubelles. Director: Pere VIVES SANTA-EULÀLIA (La nostra mar núm. 23, 2004, 28).
- 2006. 13-5. En una visita de cortesia, hem vist les restes de la premsa de fusta de l'any 1779: es tracta d'una doble femella, on encara hi queda un dels dos cargols.
La propietat és una societat mercantil dels tres germans Vives i Santa – Eulàlia, un dels quals és Pere Vives (Masies de Cubelles. El Mas d'en Pedro, per Xavier Martínez i Pere Vives, a Anuari 2005, pàg. 42). Adreça: Tel. 93/895 09 08; c/e. maspedro@infonegocio.com

V.C.V. juliol 2006.